

Belastingdienst
en
Regionaal Platform Fraudebestrijding
Midden – Nederland
Eindrapport interventieproject Gastouderbureaus

Datum:

Maart 2012

Inhoudsopgave

1. Managementsamenvatting	3
2. Algemeen	6
2.1 Aanleiding van het interventieproject	6
2.2 Doelgroepbeschrijving	6
2.3 Doel van het project	6
2.4 Looptijd van het project	7
2.5 Opdrachtgever	7
2.6 Operationeel projectleider en bijbehorende organisatie (trekker)	7
2.7 Deelnemers	7
2.8 Capaciteit	7
2.9 Locatie	8
3. Opzet en uitvoering van de actie	9
3.1 Voorbereiding	9
3.2 Uitvoering	9
3.3. Bevindingen	10
4 Resultaten per deelnemer	15
4.1 Belastingdienst Blauw	15
4.2 Belastingdienst Toeslagen	15
4.3 Gemeenten	15
4.4 Sociale Verzekeringsbank	15
4.5 Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen	16
5. Conclusies	17
Bijlage 1 Financiële resultaten	188
Bijlage 2 Persbericht Start Project	19

1. Managementsamenvatting

Op 4 februari 2010 gaf de Landelijke Stuurgroep Interventieteams (LSI) goedkeuring aan en opdracht tot het uitvoeren van het project Gastouderbureaus.

Dit eindrapport is een verslag van de verrichte werkzaamheden en behaalde resultaten door het interventieteam over de gehele looptijd van februari 2010 tot december 2011.

De in dit rapport opgenomen bedragen en aantallen zijn de tot december 2011 verwerkte bevindingen naar aanleiding van in totaal 30 gecontroleerde Gastouderbureaus (GOB's), 1325 gastouders en 1641 vraagouders.

De doelstelling van het project is:

- Het multidisciplinair bestrijden van fraude op het gebied van sociale zekerheid en fiscaliteit bij GOB's, vraagouders en gastouders.
- Het bevorderen van spontane nalevingbereidheid van de regelgeving door middel van publiciteit.
- Het beoordelen cq. kwalificeren van de financiële administraties van GOB's.
- Het tijdens controles geven van voorlichting over de nieuwe wetgeving zodat gedrag kan worden aangepast.

Het project richtte zich voornamelijk op misstanden die in het verleden zijn ontstaan en nog voortduurden onder GOB's, vraagouders en gastouders in de toenmalige RCF regio Utrecht – Gooi&Vechtstreek in de periode 2008, 2009, 2010 en 2011.

De te onderzoeken GOB's werden geselecteerd op basis van bij de Belastingdienst en GGD binnengekomen tips met betrekking tot mogelijke onregelmatigheden bij die betreffende GOB's. Tevens werden a-select GOB's in onderzoek genomen.

Met betrekking tot de bevindingen is geen onderscheid aan te geven tussen de gastouderbureaus die a-select zijn geselecteerd of die uit de tips naar voren zijn gekomen.

Voorafgaande aan de uitvoering van controles werd een persbericht verspreid via de lokale huis aan huis bladen (zie bijlage 3).

Er vond een gesprek plaats met twee vertegenwoordigers van de MO groep (GOB branche) en de Vereniging voor gastouderbureaus (VGOB) waarbij de doelstellingen van het project werden besproken. Beide instanties namen het eerder genoemde persbericht over en plaatsten dat op hun website. Zij willen, na afsluiting van het project, graag geïnformeerd worden m.b.t. aanbevelingen zodat zij daar hun voordeel mee kunnen doen. Na vaststelling van dit eindrapport door de LSI zal de projectleiding afstemmen met Belastingdienst Toeslagen over de wijze van informeren van de pers en beide instanties.

Er zijn veel misstanden aangetroffen bij zowel GOB's, vraag- als gastouders. Deze misstanden variëren van het niet voldoen aan administratieve verplichtingen, geen medewerking verlenen aan onderzoeken, aanzetten tot fraude (uitlokking), fraude met betrekking tot Toeslagenwetgeving, fraude met betrekking tot Belastingwetgeving (blauw) en uitkeringsfraude (UWV en gemeenten). De misstanden raken zowel GOB's, vraag- en gastouders.

In eerste instantie was één van de onderdelen van het onderzoek het controleren op de aanwezigheid van Verklaringen omtrent het Gedrag (VOG) in de administratie van de GOB's. Uitgangspunt was dat als een VOG van de gastouder ontbrak er geen recht op Kinderopvangtoeslag bestaat. Echter ingevolge een uitspraak van de rechtbank te Rotterdam (zie uitspraak 25-11-2010 LJN: BO5118, Rechtbank Rotterdam , AWB 10/1856 KINDER-T2) komt de controle van een VOG niet toe aan de Belastingdienst maar aan de gemeente. Hierop is de controle op VOG's door het interventieteam gestopt. Inmiddels is de regelgeving gewijzigd. Het gastouderbureau dient bij de gemeente gegevens aan te leveren, waaronder de VOG, alvorens een gastouder in het LRK kan worden geregistreerd. Het zou dus niet meer moeten kunnen voorkomen dat een gastouder werkzaam is zonder in het bezit te zijn van een VOG.

Bij aanvang van het project was de wet- en regelgeving fraudegevoelig. Gedurende het project is wet- en regelgeving op diverse punten aangepast waardoor frauderen minder eenvoudig is geworden. Een voorbeeld hiervan is de geclaimde uren in de aanvraag, van onbeperkte mogelijkheden in uren naar een maximum van uren (2010), naar uiteindelijk een urenkoppeling aan arbeid (2012)

De resultaten:

Het totaalbedrag dat gemoeid is bij dit project bedraagt **€ 5.766.649**. Dit is opgebouwd uit opgevoerde belastingcorrecties, aangetoonde fraude met uitkeringen, opgelegde boetes en beëindigde uitkeringen en toeslagen.

In totaal zijn 30 GOB's geselecteerd voor onderzoek.

Bij 465 gastouders is het inkomen gecorrigeerd met in totaal € 3.803.507 vanwege het niet of ten dele opgeven van inkomsten uit de gastouderopvang. Dit leidt tot een hogere belastingopbrengst (inkomstenbelasting) voor in totaal € 1.597.473. Dit bedrag is in de resultatenlijst opgenomen. De gemiddelde aanslag per gastouder bedraagt dan € 3.435. Aan de gastouders zijn boetes opgelegd voor in totaal € 441.337. De gemiddelde boete bedraagt € 949.

Naar aanleiding van de resultaten uit dit project over het niet (volledig) aangeven van de inkomsten door de gastouders, is in 2011 door de Belastingdienst een landelijk project gestart om dit fenomeen aan te pakken. Dit project loopt in ieder geval door tot het einde van 2012.

Bij 3 GOB's werd een correctie Inkomstenbelasting opgevoerd van in totaal € 404.705. De feitelijke aanslag hiervan bedraagt gemiddeld 42%, is € 169.976. Dit bedrag is in de resultatenlijst opgenomen. Bij 1 van hen werd tevens een boete opgelegd van 50% ten bedrage van € 1.000.

Bij 2 GOB's werd de loonbelasting gecorrigeerd voor totaal € 115.571. Bij 1 van hen werd tevens een boete opgelegd van 25% ten bedrage van 25.293. Bij het andere GOB is nog niet bekend wat het percentage en het bedrag zal zijn.

Naar aanleiding van de resultaten is door de Belastingdienst Blauw in samenwerking met Toeslagen in 2011 een pilot gestart waarbij landelijk 100 gastouderbureaus worden bezocht. Daarna zullen, op grond van de bevindingen van deze bezoeken, minimaal 10 boekenonderzoeken worden uitgevoerd. Bij deze pilot wordt gebruik gemaakt van de kennis en ervaringen die in dit LSI-project zijn opgedaan. De pilot

loopt tot juni 2012.

Aan Kinderopvangtoeslag wordt € 3.303.703 teruggevorderd. Hiervan is een bedrag van € 2.547.803 toe te rekenen aan het feit dat men niet werkzaam was of omdat er geen contract aanwezig was.

Bij verschillende gemeenten werden in totaal 13 signalen uitgezet met betrekking tot de Wet Werk en Bijstand. Na onderzoek bleek dat in 12 gevallen geen fraude werd geconstateerd. In 1 geval werd proces-verbaal opgemaakt waarbij een fraudebedrag was gemoeid van € 88.281.

Het UWV nam ten aanzien van 45 personen 61 uitkeringen in onderzoek.

16 Ziektewet uitkeringen werden onderzocht waarbij geen fraude werd geconstateerd.

Bij 12 van de 16 WAO uitkeringen werd geen fraude geconstateerd. In combinatie met de Toeslagenwet werd 1 maal € 2.444 teruggevorderd en 3 maal werd alleen WAO teruggevorderd voor totaal € 540.

Een boete werd 2 maal opgelegd voor totaal € 302.

Ten aanzien van de WW werd 18 maal een onderzoek ingesteld waarbij 13 maal geen fraude werd aangetroffen. Er vond 2 maal een terugvordering alleen WW plaats voor totaal € 9.910. In combinatie met de Toeslagenwet werd 3 maal een terugvordering opgesteld voor in totaal € 30.749. Een boete werd 4 maal opgelegd, totaal € 1.192. Proces-verbaal is 1 maal opgemaakt.

De Toeslagenwet werd 9 maal onderzocht waarbij 5 maal geen fraude werd aangetoond.

Er was 3 maal fraude in combinatie met WW en 1 maal fraude in combinatie met WAO.

Met betrekking tot de Wajong en de WGA werd van elk 1 uitkering onderzocht waarbij geen fraude werd geconstateerd.

Het totaal bedrag dat met de UWV is gemoeid bedraagt € 45.191.

De SVB nam 3 zaken in onderzoek. In geen van de gevallen werd fraude geconstateerd.

Door gezamenlijke inspanning van de GGD en de Belastingdienst Toeslagen zijn 5 GOB's uitgeschreven uit het Landelijk Register Kinderopvang.

2. Algemeen

2.1 Aanleiding van het interventieproject

Sinds de wetgeving op de kinderopvang van kracht werd, is het gebruik van de kinderopvang fors gegroeid. Van 375.000 kinderen in 2005 tot 715.000 kinderen in 2008. De kosten zijn navenant gestegen van ruim € 660 miljoen tot meer dan € 2,8 miljard in 2008. De wet Kinderopvang (WKO) is per 1 januari 2010 jaarlijks gewijzigd. De aangepaste regeling moest de WKO betaalbaar en toegankelijk houden en oneigenlijk gebruik tegen gaan.

Door de Landelijke Toezicht Organisatie van de Belastingdienst is in januari 2008 aan 4 Belastingregio's gevraagd onderzoek uit te voeren naar het aangiftegedrag over 2007 van gastouders m.b.t. de door hen ontvangen inkomsten uit de kinderopvang. Hieruit bleek dat 1/3 geen aangifte overige inkomsten deed, 1/3 deels overige inkomsten opgaf en 1/3 de overige inkomsten volledig opgaf.

Een jaar later, in 2009, werden tijdens het wijkgerichte project "Ondiep" te Utrecht enkele gastouderbureaus gecontroleerd. Er werd een aantal misstanden aangetroffen die betrekking hadden op zowel de GOB's, de vraagouders als de gastouders. Daarbij werden de Belastingdienst Blauw, Belastingdienst Toeslagen, de SVB, de UWV en de gemeente benadeeld. De onderzoeken gaven het beeld dat men als vraagouder, gastouder of GOB veel kan verdienen en dat bij "sjoemelen" de pakkans als laag wordt ervaren.

Het vermoeden bestond dat de resultaten van de onderzoeken niet op zich zelf stonden, maar dat de problemen veel breder zouden spelen.

De toenmalige RCF regio Utrecht – Gooi&Vechtstreek, nu RCF Midden Nederland, wilde naar aanleiding van de onderzoeksresultaten uit 2008 en 2009 een regionaal project starten op de GOB's, vraagouders en gastouders. Het project werd als pilot uitgevoerd waarbij na afronding en evaluatie beoordeeld kan worden of het wenselijk is dat de gekozen methodiek landelijk wordt uitgezet.

2.2 Doelgroepbeschrijving

De controles richtten zich op de GOB's, de vraagouders en de gastouders in de toenmalige RCF regio Utrecht – Gooi&Vechtstreek in de periode 2008, 2009, 2010 en 2011.

2.3 Doel van het project

De doelstelling van het project is:

- Het multidisciplinair bestrijden van fraude op het gebied van sociale zekerheid en fiscaliteit bij GOB's, vraagouders en gastouders.
- Het bevorderen van spontane nalevingbereidheid van de regelgeving door middel van publiciteit.
- Het beoordelen cq. kwalificeren van de financiële administraties van GOB's.
- Het tijdens controles geven van voorlichting over de nieuwe wetgeving zodat gedrag kan worden

aangepast.

- Het ontwikkelen van een methodiek voor de controle op juiste regelgeving door gastouderbureaus, gastouders en vraagouders

Het project richtte zich voornamelijk op misstanden die in het verleden zijn ontstaan en nog voortduurden.

2.4 Looptijd van het project

Vorbereiding : februari 2010

Uitvoering : maart 2010 tot mei 2011

Afronding : mei 2011 tot augustus 2011

In 1^e aanleg werd de uitvoeringsfase van het project vastgesteld van maart 2010 tot mei 2011. In verband met de werkvoorraad werd besloten tot verlenging van het project tot augustus 2011. Hierdoor is de afronding van het project uitgelopen tot november 2011 en is in maart 2012 de eindrapportage opgesteld.

2.5 Opdrachtgever

Op 4 februari 2010 gaf de Landelijke Stuurgroep Interventieteams (LSI) de opdracht tot uitvoering van het project Gastouderbureaus, onder gedelegeerde verantwoordelijkheid van J. de Vries van de Belastingdienst.

2.6 Operationeel projectleider en bijbehorende organisatie (trekker)

De projectcoördinatie en projectbegeleiding werd neergelegd bij de manager van de ondersteuningsunit van het Regionaal Platform Midden Nederland (RPF), het Regionaal Coördinatiepunt Fraudebestrijding Midden - Nederland (RCF). Het RCF is beheersmatig ondergebracht bij de gemeente Utrecht. De Belastingdienst leverde een uitvoerend projectleider voor de dagelijkse aansturing van het project. Deze werd begeleid door de projectleider van het RCF.

2.7 Deelnemers

Deelnemende partners waren: Belastingdienst Utrecht-Gooi (BUG) en Belastingdienst Toeslagen, Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en de gemeenten in de toenmalige RCF regio Utrecht - Gooi- en Vechtstreek.

2.8 Capaciteit

Het RCF leverde een projectbegeleider en een administratieve kracht.

De UWV zette 2 Inspecteurs in die de uitgezette signalen afhandelden.

De Belastingdienst BUG leverde een projectleider, 1 veldtoetser en 1 FTE fraude ondersteuning. De Belastingdienst Rijnmond leverde 1 veldtoetser. Tevens werden 2 vaste medewerkers belast met de controle en afhandeling van aangeboden inkomensgegevens van gastouders. Fraudesignalen met

betrekking tot Belastingdienst Toeslagen werden aangeleverd aan de afdeling fraude van Toeslagen en werden daar in het reguliere proces uitgezet.

Door de SVB werden medewerkers ter beschikking gesteld voor afhandeling van signalen die uit de controle bij GOB's voortkwamen.

2.9 Locatie

Het projectteam werkte vanuit het Centrum voor Werk en Inkomen Zuid (CWI), 't Goylaan 127 te Utrecht.

3. Opzet en uitvoering van de actie

3.1 Voorbereiding

Bij aanvang van het project waren in het projectgebied Utrecht, Gooi- en Vechtstreek ongeveer 70 tot 80 GOB's actief.

Voorafgaande aan de uitvoering van controles werd een persbericht verspreid via de lokale huis aan huis bladen (zie bijlage 3). Er vond een gesprek plaats met twee vertegenwoordigers van de MO groep (GOB branche) en de Vereniging voor gastouderbureaus (VGOB) waarbij de doelstellingen van het project werden besproken. Beide instanties namen het eerder genoemde persbericht over en plaatsten dat op hun website. Beide instanties hebben aangegeven, na afsluiting van het project, graag geïnformeerd te worden m.b.t. aanbevelingen zodat zij daar hun voordeel mee kunnen doen. Zij willen daarvan graag kennis nemen voordat een eventueel persbericht wordt verspreid. Na vaststelling van dit eindrapport door de LSI zal de projectleiding afstemmen met Belastingdienst Toeslagen over de wijze van informeren van de pers en beide instanties.

Eveneens zijn gesprekken gevoerd met de GGD. Daarbij werd afgesproken dat in voorkomende gevallen men elkaar van informatie zou voorzien. Tevens werd afgesproken dat de GGD aanwezig zou zijn bij de periodieke werkoverleggen waarbij o.a. casuïstiek werd besproken.

De te onderzoeken GOB's zijn geselecteerd op basis van bij de Belastingdienst en GGD binnengekomen tips met betrekking tot mogelijke onregelmatigheden bij die betreffende GOB's. Tevens werden a-select GOB's in onderzoek genomen. Zie voor bevindingen hieromtrent 3.3 het gastouderbureau.

3.2 Uitvoering

In totaal zijn 30 GOB's gecontroleerd. Voor die GOB's waren 1325 gastouders werkzaam ten dienste van 1641 vraagouders.

Nadat een GOB was geselecteerd voor een controle werd telefonisch contact opgenomen met het GOB en werd door de Belastingdienst een bedrijfsbezoek aangekondigd. Voorafgaand aan dat bezoek werd het GOB verzocht een Excel spreadsheet in te vullen dat aan het GOB werd toegezonden. In te vullen velden waren onder andere: De namen, geboortedata en BSN nummers van de vraagouder, het kind en de bijbehorende gastouder, het uurtarief, bemiddelingskosten, het aantal contracturen, ingangs- en einddatum contract en het totaalbedrag aan opvangkosten per jaar. Het ingevulde spreadsheet diende ongeveer 2 weken voor het bedrijfsbezoek te worden geretourneerd.

Tijdens het bedrijfsbezoek werd steekproefsgewijs gecontroleerd of het spreadsheet de juiste gegevens bevatte. Bij deze bezoeken werd geconcludeerd dat een groot deel van de bezochte GOB's de administratie niet erg overzichtelijk hadden en/of op orde hadden.

Aan de hand van de ingevulde spreadsheets werd in het systeem SUWI gecontroleerd of de gastouders een uitkering ontvingen. Indien dat het geval bleek te zijn dan werd de betreffende uitkeringsinstantie hierover geïnformeerd en voorzien van de nodige gekopieerde bescheiden uit de administratie van het GOB. Het verdere onderzoek met betrekking tot de uitkering werd door de betreffende

uitkeringsinstantie verder afgehandeld en teruggerapporteerd.

Aan de Belastingdienst werden de inkomensgegevens van de gastouders verstrekt. De Belastingdienst controleerde vervolgens of de inkomsten geheel, gedeeltelijk of niet waren opgegeven. Indien de inkomsten niet of gedeeltelijk waren opgegeven werd de belastingplichtige hiervan in kennis gesteld en werd alsnog een aanslag uitgereikt of een navordering opgelegd. Bovendien werd een boete opgelegd.

Daar waar naar aanleiding van het bedrijfsbezoek aanleiding bestond, werd een boekenonderzoek ingesteld.

3.3. Bevindingen

Op verzoek van de Belastingdienst Toeslagen is, naar aanleiding van vragen vanuit de 2^e Kamer, in januari 2011 door de projectleiders een tussentijds verslag aangeboden aan de Belastingdienst Toeslagen met voorlopige bevindingen. Daarbij zijn tevens aanbevelingen gedaan.

De bevindingen in het tussentijds verslag komen grotendeels overeen met de hieronder genoemde bevindingen. In een afzonderlijke notitie worden de aanbevelingen aan de LSI aangeboden.

Er zijn in dit project gastouderbureaus diverse misstanden en problemen geconstateerd. Geconstateerd is dat het met de kinderopvangtoeslag mis kan gaan bij de aanvraag, bij de toekenning, bij de uitkering. De problemen kunnen zich voordoen bij de vraagouder, het gastouderbureau en bij de gastouder. Hierna een aantal bevindingen die tijdens het project naar voren zijn gekomen:

Onderstaande bevindingen zijn te specificeren in de volgende onderdelen

- 1 Voldoet niet aan administratieve verplichtingen
- 2 Geen medewerking verlenen aan onderzoeken
- 3 Aanzetten tot fraude (uitlokking)
- 4 Fraude met betrekking tot Belastingwetgeving (Blauw)
- 5 Fraude met betrekking tot Belastingwetgeving (Toeslagen)
- 6 Fraude met betrekking tot uitkeringen (UWV, gemeenten, SVB)

en nader uitgewerkt in de kopjes De vraagouder, Het gastouderbureau, Misbruik DigiD gegevens en De gastouder.:

- **De vraagouder**

- Geconstateerd is dat er kinderopvangtoeslag wordt uitbetaald voor kinderen die reeds middelbaar onderwijs volgen.
- Er zijn voorbeelden aangetroffen waarbij het feitelijk aantal arbeidsuren niet in verhouding staat tot het aantal aangevraagde / uitbetaalde uren kinderopvangtoeslag.

Voorbeeld 1: 10 uur werk per maand en 230 uur kinderopvangtoeslag aangevraagd per maand.

Voorbeeld 2: alleen werkzaam geweest in de maand januari en wel 12 maanden KOT ontvangen.

Inmiddels is de wet- en regelgeving met ingang van 1 januari 2012 op dit punt aangepast middels urenkoppeling aan arbeid.

- Gebleken is dat er vraagouders zijn die kinderopvangtoeslag ontvangen zonder dat zij tot de toeslaggerechtigden behoren.
- Het aantal uren dat opvang plaatsvindt is elke maand gelijk. Ook in de schoolvakanties.

- Broer of zus van 18 jaar of ouder wordt in de gemeentelijke basisadministratie (GBA) uitgeschreven naar een ander adres (in de buurt). De opvang (als daar al sprake van is) vindt vervolgens plaats op het adres van het ouderlijk huis door de oudere broer of zus die zogenaamd verhuisd zou zijn.
- Er zijn vraagouders die op naam van een gastouderbureau een kinderopvangtoeslag aanvragen terwijl ze bij dit bureau niet bekend zijn en er dus geen feitelijke opvang plaatsvindt.
- Een persoon met een dienstverband raakt gedurende het jaar werkloos en ontvangt een uitkering. Het volgende jaar heeft hij geen werk en volgt ook geen re-integratietraject. De kinderopvangtoeslag blijft gedurende de gehele tijd ongewijzigd doorlopen. Dit omdat de betreffende persoon de verplichte wijziging niet heeft doorgegeven.
- Gebleken is dat er over de jaren 2007, 2008 en 2009 aanvragen Kinderopvangtoeslagen met terugwerkende kracht werden ingediend over meerdere jaren.
- Gastouders zijn woonachtig op het zelfde adres als de vraagouder.
- Bij de aanvraag van kinderopvangtoeslag met terugwerkende kracht bleek het lang niet altijd duidelijk of opvang werkelijk had plaatsgevonden of dat kosten waren gemaakt. Ook bleek bij de aanvragen met terugwerkende kracht dat de verschuldigde bedragen aan de gastouder hoger waren dan het opgegeven belastbaar inkomen van de vraagouder. Men kan zich afvragen hoe de vraagouder de kosten uit het verleden dan reeds aan de gastouder heeft kunnen betalen.
- Of feitelijke opvang geheel of gedeeltelijk heeft plaatsgevonden of dat er sprake is van gefingeerde opvang is niet of nauwelijks controleerbaar.

- **Het gastouderbureau**

Met betrekking tot de bevindingen is geen onderscheid aan te geven tussen de gastouderbureaus die a-select zijn geselecteerd of die uit de tips naar voren zijn gekomen. In totaal werden 30 gastouderbureaus onderzocht, 12 a-select en 18 naar aanleiding van tips.

Gebleken is dat GOB's niet op een éénduidige wijze administreren. Voor de gastouderbureaus is vaak onduidelijk wat ze administratief moeten bijhouden en hoe ze zaken dienen vast te leggen. De volgende zaken werden geconstateerd:

- Er bleken regelmatig geen geautomatiseerde administraties en geen complete gegevenssets. Contracten tussen de verschillende partijen, jaaroverzichten, urenstaten enz. in afzonderlijke mappen opgeslagen. Daardoor moeilijk te controleren.
- Het ontbreken van BSN nummers van zowel gastouders als vraagouders.
- Het GOB heeft tijdens het 1e gesprek bij een onderzoek het aantal koppelingen voor zichzelf niet op orde / inzichtelijk. Koppelingen zijn in de administratie niet makkelijk te maken / terug te vinden.
- Contracten zijn regelmatig onvolledig ingevuld en niet ondertekend of zelfs in het geheel niet aanwezig. Tussentijdse wijzigingen zijn niet vastgelegd.
- Er bleek sprake van het antedateren van contracten.
- Urenstaten zijn niet aanwezig of slecht ingevuld (geen ondertekening en/of geen juiste data / uren / namen).
- Er bestaat onduidelijkheid in de contracten over het tarief dat betaald wordt aan de gastouder en over de hoogte van de bemiddelingskosten.
- Uit de administratie blijkt niet duidelijk of de oppas feitelijk heeft plaatsgevonden en of (volledige) uitbetaling aan de gastouder heeft plaatsgevonden. Dit betreft de jaren 2008, 2009 en 2010 toen er nog geen sprake was van de kassiersfunctie

- Als door een vraagouder gebruik wordt gemaakt van meerdere gastouders is in de administratie van het GOB vaak niet duidelijk welke gastouder wanneer op welk kind heeft gepast en voor hoeveel uur en welke verdiensten daarmee gemoeid zijn.
- Als een gastouder op meerdere kinderen past van verschillende vraagouders is vaak niet duidelijk op welk kind en wanneer daarop is opgepast en wat de verdiensten zijn van de gastouder.
- In de administratie van GOB's zijn gastouders aangetroffen die volgens de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) vertrokken zijn met onbekende bestemming of naar het buitenland zijn geëmigreerd. Feitelijke oppas kan dan niet meer plaats vinden door de betreffende gastouder terwijl de kinderopvangtoeslag nog wel wordt uitbetaald.
- De jaaropgave m.b.t. de inkomsten van de gastouder, aanwezig in de administratie van het GOB, blijkt niet conform de inkomsten die de gastouder zelf aangeeft (Gebleken is dat de gastouder werd aangeslagen voor b.v. € 10.000. De gastouder nam vervolgens contact op, gaf aan slechts € 3.000 te hebben ontvangen en kon dat ook aannemelijk maken.
- Onvolledige omzetverantwoording door GOB.
- Tevens ontbraken m.b.t. de jaren 2007, 2008 en 2009 regelmatig essentiële zaken in de administratie van het GOB zoals:
 - Verklaringen Omtrent het Gedrag (VOG) van gastouders en/of meerderjarige medebewoners.
 - Risico-inventarisatierapporten.
 - EHBO certificaten van gastouders.
 - Diploma's MBO-2 Helpende (Zorg) en welzijn, of een daaraan gelijkgesteld diploma, of het certificaat Goed Ouderschap.

Misbruik DiGiD-gegevens

Tijdens bedrijfsbezoeken en boekenonderzoeken zijn in de administratie van GOB's regelmatig DiGiD-gegevens (gebruikersnaam en wachtwoorden) van vraagouders aangetroffen. Dit maakt misbruik mogelijk. Geconstateerd werd o.a. het volgende:

- Wijzigingen met terugwerkende kracht: In de administratie van het GOB zijn gegevens aangetroffen voor wijzigingen met terugwerkende kracht. De aanvraag tot wijziging met terugwerkende kracht werd zonder medeweten van de vraagouder door het GOB verricht.
 - Verhoging uren na toekenning toeslag: Nadat de kinderopvangtoeslag is toegekend wordt in sommige gevallen na enkele weken een wijziging doorgegeven met een aanzienlijke verhoging van het aantal uren. Dit kwam vooral veel voor bij die GOB's waar men ook over de DiGiD gegevens van de vraagouder beschikt).
 - Wijziging bankrekeningnummer: Het bankrekeningnummer van de vraagouders waarop de kinderopvangtoeslag wordt gestort wordt na enige tijd gewijzigd in het bankrekeningnummer van het GOB.
 - De hoogte van de eigen bijdrage ontbreekt. Voorbeeld: Het GOB vraagt kinderopvangtoeslag aan middels de DiGiD gegevens van de vraagouder. Vervolgens wordt de hoogte van de kinderopvangtoeslag door Belastingdienst Toeslagen bepaald. Op basis van dat bedrag wordt het tarief voor de gastouder vastgesteld en de bemiddelingskosten voor het GOB. Per saldo komt dat bedrag netto uit op het bedrag van de KOT dat wordt toegekend door Toeslagen. Voorbeeld: Toegekend een bedrag van € 800 euro voor 200 uur opvang. Bemiddelingskosten bedragen € 1,00 per uur = € 200. De vergoeding voor de gastouder bedraagt € 3,00 per uur = € 600.
- In deze gevallen werd geen jaaropgave verstrekt.

Uiteindelijk zijn naar aanleiding van de ingestelde controles en door samenwerking tussen de GGD en de Belastingdienst Toeslagen 5 GOB's uitgeschreven uit het Landelijk Register Kinderopvang.

- **De gastouder**

Tijdens dit project is onder andere het volgende gebleken:

- Gastouders die een uitkering ontvangen geven de inkomsten uit kinderopvang niet of ten dele op bij de uitkeringsinstantie.
- Gastouders geven de inkomsten uit kinderopvang regelmatig niet of maar gedeeltelijk op in de aangifte inkomstenbelasting.
- Feitelijke opvang vindt plaats door een uitkeringsgerechtigde. Echter de partner van de uitkeringsgerechtigde is op papier als gastouder vermeld. De gastouder op papier kan de opvang niet verzorgen omdat deze zelf een fulltime dienstverband heeft.
- Gebleken is dat er gastouders waren die fulltime als gastouder optreden en daarnaast volgens de gegevens van DUO voltijd een opleiding volgen of tevens een fulltime dienstbetrekking hebben.

- **Informatie-uitwisseling – samenwerking – bevoegdheden**

- Indien een gemeente (op advies van de GGD) een handhavingstraject heeft ingezet t.a.v. een GOB dan is de Belastingdienst Toeslagen daarvan niet in alle gevallen op de hoogte.
- In de jaren 2008, 2009 en deels 2010 vond niet altijd automatische terugkoppeling aan de Belastingdienst Toeslagen plaats indien een GOB uit het gemeentelijk register werd verwijderd waardoor Kinderopvangtoeslag ten onrechte verstrekt bleef. Met de invoering medio 2010 van het Landelijk Register Kinderopvang vindt in dergelijke situaties wel automatische terugkoppeling plaats aan de Belastingdienst Toeslagen.
- Gebleken is dat een houder van een uit het Landelijk Register Kinderopvang verwijderd GOB, in een andere gemeente onder een andere naam een nieuw GOB kan beginnen.
- Gemeenten nemen niet altijd het advies van de GGD over om te handhaven of het GOB uit het register te verwijderen.
- M.b.t. de jaren 2008, 2009 en deels 2010 werd regelmatig door de Belastingdienst geconstateerd dat er geen VOG in de administratie van het GOB aanwezig was. Door de Belastingdienst Toeslagen werd op basis daarvan de Kinderopvangtoeslag bij de betreffende vraagouder teruggevorderd. Gelet op de uitspraak van 25 november 2010 LJN: BO5118, Rechtbank Rotterdam, AWB 10/1856 KINDER-T2, komt controle van een VOG toe aan de gemeente en niet aan de Belastingdienst. Op basis van die uitspraak is het niet mogelijk dat de Belastingdienst Toeslagen een terugvordering instelt als zij zelf constateren dat een VOG niet aanwezig is. De gemeente zal bij constatering in voorkomende gevallen de Belastingdienst Toeslagen daarover dienen te informeren. Inmiddels is de regelgeving gewijzigd. Het gastouderbureau dient bij de gemeente gegevens aan te leveren, waaronder de VOG, alvorens een gastouder in het LRK kan worden geregistreerd. Het zou dus niet meer moeten kunnen voorkomen dat een gastouder werkzaam is zonder in het bezit te zijn van een VOG.

- **Overige bevindingen**

In zijn algemeenheid was project bijzonder arbeidsintensief en tijdrovend. Dit om een aantal redenen:

- Een gebrek aan medewerking door het GOB:
- Door het niet of onvolledig invullen van het voorafgaand aan het onderzoek toegezonden Excel spreadsheet.

- De eigenaar die aangeeft geen tijd te hebben voor een afspraak tot het instellen van een boekenonderzoek binnen afzienbare tijd (2 tot 3 weken).
- Vaak geen geautomatiseerde administratie.
- Gegevens dienen handmatig in verschillende systemen te worden nagezocht, o.a. Suwinet, GBA, inkomsten blauw, toeslagen, handmatig opstellen van berekeningen

4 Resultaten per deelnemer

4.1 Belastingdienst Blauw

In totaal zijn 30 GOB's geselecteerd voor onderzoek, 18 op basis van tips en 12 a-select.

De correctie Inkomstenbelasting ten aanzien van 465 gastouders bedraagt € 3.803.507. De gemiddelde correctie bedraagt € 8.180.

De feitelijke aanslag hiervan bedraagt gemiddeld 42%, is € 1.597.473. De gemiddelde aanslag per gastouder bedraagt dan € 3.435.

Ten aanzien van deze 465 gastouders is in totaal een boete opgelegd van € 441.337. De gemiddelde boete bedraagt € 949.

Bij 3 GOB's werd een correctie Inkomstenbelasting opgevoerd van in totaal € 404.705. De feitelijke aanslag hiervan bedraagt gemiddeld 42%, is € 169.976. Bij 1 van hen werd tevens een boete opgelegd van 50% ten bedrage van € 1.000.

Bij 2 GOB's werd de loonbelasting gecorrigeerd voor totaal € 115.571. Bij 1 van hen werd tevens een boete opgelegd van 25% ten bedrage van 25.293. Bij het andere GOB is nog niet bekend wat het percentage en het bedrag zal zijn.

Naar aanleiding van de resultaten uit dit project over het niet (volledig) aangeven van de inkomsten door de gastouder, is in 2011 door de Belastingdienst een landelijk project gestart om dit fenomeen aan te pakken. Dit project loopt in ieder geval door tot het einde van 2012.

Tevens is door de Belastingdienst Blauw in samenwerking met Toeslagen in 2011 een pilot gestart waarbij landelijk 100 gastouderbureaus worden bezocht. Daarna zullen, op grond van de bevindingen van deze bezoeken, minimaal 10 boekenonderzoeken worden uitgevoerd. Bij deze pilot wordt gebruik gemaakt van de kennis en ervaringen die in dit LSI-project zijn opgedaan. De pilot loopt tot juni 2012.

4.2 Belastingdienst Toeslagen

Aan Kinderopvangtoeslag wordt € 3.303.703 teruggevorderd. Hiervan is een bedrag van € 2.547.803 toe te rekenen aan het feit dat men niet werkzaam was of omdat er geen contract aanwezig was.

4.3 Gemeenten

Bij verschillende gemeenten werden in totaal 13 signalen uitgezet. Na onderzoek bleek dat in 12 gevallen geen fraude werd geconstateerd. In 1 geval werd proces-verbaal opgemaakt waarbij een fraudebedrag was gemoeid van € 88.281.

4.4 Sociale Verzekeringsbank

De SVB nam 3 zaken in onderzoek. In geen van de gevallen werd fraude geconstateerd.

4.5 Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen

Het UWV nam ten aanzien van 45 personen 61 uitkeringen in onderzoek.

16 Ziektewet uitkeringen werden onderzocht waarbij geen fraude werd geconstateerd.

Bij 12 van de 16 WAO uitkeringen werd geen fraude geconstateerd. In combinatie met de Toeslagenwet werd 1 maal € 2.444 teruggevorderd en 3 maal werd alleen WAO teruggevorderd voor totaal € 540.

Een boete werd 2 maal opgelegd voor totaal € 302.

Ten aanzien van de WW werd 18 maal een onderzoek ingesteld waarbij 13 maal geen fraude werd aangetroffen. Er vond 2 maal een terugvordering alleen WW plaats voor totaal € 9.910. In combinatie met de Toeslagenwet werd 3 maal een terugvordering opgesteld voor in totaal € 30.749. Een boete werd 4 maal opgelegd, totaal € 1.192. Proces-verbaal is 1 maal opgemaakt.

De Toeslagenwet werd 9 maal onderzocht waarbij 5 maal geen fraude werd aangetoond.

Er was 3 maal fraude in combinatie met WW en 1 maal fraude in combinatie met WAO.

Met betrekking tot de Wajong en de WGA werd van elk 1 uitkering onderzocht waarbij geen fraude werd geconstateerd.

Het totaal bedrag met betrekking tot de UWV bedraagt € 45.191.

5. Conclusies

Bij aanvang van het project was de wet- en regelgeving fraudegevoelig. Gedurende het project is wet- en regelgeving op diverse punten aangepast waardoor frauderen minder eenvoudig is geworden.

De administratie van het merendeel van de onderzochte GOB's laat te wensen over. Deze is incompleet en/of ondoorzichtig. Er is geen eenduidige wijze van administreren.

Diverse eigenaren van een GOB waren niet erg bereidwillig om mee te werken aan een onderzoek en pasten vertragingtactieken toe.

Te goeder trouw zijnde vraagouders kunnen financieel de dupe worden van dubieuze GOB's die onware wijzigingen, zonder de vraagouders daarover te informeren, aan Toeslagen doorgeven en de (hogere) Kinderopvangtoeslag op de rekening van het GOB laten uitkeren. De ten onrechte uitbetaalde Kinderopvangtoeslag wordt uiteindelijk bij de vraagouders teruggevorderd omdat zij als belanghebbende worden aangemerkt.

Het instellen van onderzoeken bij GOB's is zeer arbeidsintensief i.v.m. incomplete en rommelig gevoerde administraties bij de GOB's.

Door gezamenlijke inspanning tussen de GGD en de Belastingdienst Toeslagen zijn 5 GOB's uit het Landelijk Register Kinderopvang verwijderd.